

چگونه ترجمه کنیم؟!!

تألیف

احمد حسن یوسف

مدیر سابق برنامه‌های تربیت دانشگاه آمریکایی کویت

ترجمه و تدوین

پرستو سعیدی، دکتر منصوره یعقوب

انتشارات پرورش

۱۳۹۵

سرشناسه	: یوسف، محمدحسن
عنوان قراردادی	: کیف تترجم . فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: چگونه ترجمه کنیم؟! / تألیف محمدحسن یوسف: ترجمه و تحشیه پرستو سعیدی، منصوره زرکوب.
مشخصات نشر	: تهران: یار دانش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۸ ص.
شابک	: 978-600-7162-68-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: ترجمه: ترجمه -- روش شناسی
شناسه افزوده	: سعیدی، پرستو، ۱۳۶۵ -، مترجم: زرکوب، منصوره، ۱۳۴۰ -، مترجم
رده بندی کنگره	: P۳۰۶/۹۴۱۱۱۰۵
رده بندی دیویی	: ۲۸/۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۶۴

کتابخانه

۱۳۹۵

عنوان: چگونه ترجمه کنیم!

مؤلف: محمدحسن یوسف

ترجمه و تحشیه: پرستو سعیدی، منصوره زرکوب

صفحه پرداز: کژال ظریفی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۶۲-۶۸-۲

ناشر: یار دانش

شمارگان: ۱۰۰

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

پاسداران، ساقدوش، بوستان نهم، پلاک ۳۷، زنگ یک غربی

تلفن: ۰۹۳۹۴۳۵۱۲۳۳-۲۲۷۷۸۹۹۵

تلگرام: @yaredanesh_dr_sabzianpoor

فهرست

صفحه	عنوان
۱	مقدمه مترجمان
۴	آشنایی با مؤلف
۵	مقدمه مؤلف
۵	۱- مقدمه چار دوم
۷	۲- مقدمه چاپ اول
۱۱	فصل اول: چستی و بگونگی ترجمه
۱۳	۱-۱- در آمد
۱۵	۲-۱- راهبرد انتقال
۲۱	۳-۱- نقش مترجم
۲۴	۴-۱- انواع ترجمه
۲۵	۱-۴-۱- ترجمه نوشتاری
۲۵	۲-۴-۱- ترجمه شفاهی
۲۶	۱-۲-۴-۱- ترجمه دیداری
۲۶	۱-۲-۴-۲- ترجمه همزمان مقطع
۲۶	۱-۲-۴-۳- ترجمه همزمان
۲۷	۵-۱- مراحل تحلیل زبان
۲۸	۱-۵-۱- معنای قاموسی
۲۸	۲-۵-۱- معنای متنی
۳۰	۳-۵-۱- معنای بافتاری
۳۳	۴-۵-۱- معنای ضمنی
۳۵	۶-۱- شیوه‌های ترجمه

۳۵	۱-۶-۱- آوانگاری
۳۵	۱-۶-۲- برابریابی
۳۶	۱-۶-۳- برابرگزینی
۴۲	۷-۱- هنجارگزینی زبانی
۴۳	۸-۱- ترجمه، یک هنر یا یک علم؟!
۴۶	۹-۱- قوانین ترجمه
۵۷	فصل دوم: مشکلات ترجمه
۵۹	۱-۲- درآمد
۶۰	۲-۲- انتخاب معنای مناسب
۶۳	۲-۳- اختلاف فرهنگی و محلی
۶۶	۲-۴- کاربرد کلمه
۷۲	۲-۵- جنس
۷۷	۲-۶- عدد در زبان
۸۱	۲-۷- زمان در زبان
۸۶	۲-۷-۱- کاربرد زمان در دو زبان عربی و انگلیسی
۹۰	۲-۷-۲- پیوست شماره یک: فعل
۹۰	۲-۷-۲-۱- اشکال فعل در زبان انگلیسی
۹۰	۲-۷-۲-۲- فعل‌های متعدی به حرف
۹۳	۲-۸- همنشینی کلمات
۱۰۰	۲-۹- اصطلاحات
۱۰۴	۲-۱۰- اختصارات
۱۰۸	۲-۱۱- اسم‌های مرکب
۱۱۶	۲-۱۲- سوندها
۱۱۷	۲-۱۲-۱- پیشوند
۱۲۱	۲-۱۲-۲- پسوند
۱۲۱	۲-۱۲-۲-۱- پسوند اشتقاقی
۱۲۱	۲-۱۲-۲-۲- پسوند صرفی

۱۲۶.....	۲-۱۳- نشانه‌های سجاوندی.....
۱۲۹.....	۲-۱۴- سبک (حروف انگلیسی).....
۱۳۹.....	واژه‌نامه.....
۱۴۵.....	منابع مؤلف.....
۱۴۷.....	منابع و مراجع مترجم.....

www.ketab.ir

مقدمه مترجمان

در عصر کنونی ما که سرعت و اطلاعات، حرف اول را می‌زند و سیل اطلاعاتی که روزانه با آن مواجه می‌شویم باور نکردنی است، ضرورت ترجمه به ویژه در کشورهای در حال توسعه که غالباً دریافت‌کننده علم و اطلاعات اند نه تولیدکننده آن، هرچه بیشتر رخ می‌نماید. از این رو بررسی مسائل ترجمه امری مهم و قابل توجه به شمار می‌آید.

کتاب کیف ترجمه تألیف «محمد حسن یوسف» از جمله تألیفاتی است که در زمینه ترجمه صورت گرفته است از ویژگی‌های مهم کتاب، مترجم بودن مؤلف است و اینکه وی دو توشه علم و تجربه را همزمان به دوش می‌کشد. نویسنده با آن است مبانی این شاخه از علم را معرفی کرده، بر ضرورت پذیرفتن اصول و شیوه‌ای معین، عنوان امری مهم در فرایند ترجمه تأکید نماید. این کتاب که با تکیه بر دو زبان عربی و انگلیسی به نثری روان نگاشته شده، مشتمل بر دو فصل است: فصل نخست، شامل کلیات ترجمه، با استناد بر نظریات افراد صاحب‌نظر در چند بخش است و در فصل دوم مشکلاتی که یک مترجم عموماً با آن مواجه می‌شود با مثال توضیح داده شده است و می‌توان گفت در این کتاب ضروری‌ترین مسائل نظری، به صورت کاربردی و بدون جانب‌داری بیان شده است. در این کتاب راهکارهایی برای دست یافتن به ترجمه‌ای مطلوب ارائه و سعی شده با بررسی ویژگی‌های دو زبان مبدأ و مقصد، مطابقت میان متن دو زبان به نزدیک‌ترین حالت برسد. از ویژگی‌های دیگر این کتاب وجود اصطلاحات ترجمه به زبان انگلیسی و عربی است که به همت مترجمان سه زبان شده است.

لازم به ذکر است که درباره ترجمه و مسائل مربوط به آن سخن بسیار شده و کتب و مقالات پرشماری نوشته شده که همه آنها -یکی بیشتر و یکی کمتر- مفید بوده است. اما بیشتر آنها یا تنها به مسائل تجربی ترجمه و یا صرفاً به مسائل نظری پرداخته‌اند و شمار کتاب‌هایی که جانب علم و کاربرد را همزمان نگاه داشته‌اند اندک است. همچنین غالب پژوهش‌هایی که هر دو جانب علم و کاربرد را نگاه داشته‌اند، از زبان‌های لاتین ترجمه شده‌است؛ اما این کتاب، هم تئوری و هم کاربرد را مد نظر قرار داده و از طرفی زبان آن عربی است. بنابراین ترجمه آن به زبان فارسی غنیمت است. گرچه کتاب

«حسن، محمد عبدالغنی. (۱۳۷۶)، فن ترجمه در ادبیات عرب، ترجمه عباس عرب، مشهد: آستان قدس رضوی» نیز درباره ترجمه است و از زبان عربی به فارسی ترجمه شده، اما تنها به مسائل تنویری پرداخته است.

ترجمه کتابی که پیش رو دارید راه را برای مقایسه ساختارهای سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی باز می‌کند. امکان یادگیری زبان انگلیسی و آشنایی با ساختارهای آن را از طریق مقایسه با ساختارهای عربی و فارسی فراهم می‌آورد. ضمن آنکه ترجمه این کتاب، اطلاعات درخور توجهی درباره ویژگی‌های زبان عربی در مقایسه با زبان انگلیسی در اختیار خواننده قرار می‌دهد.

این کتاب گذشته از داشتن مطالبی مفید در خصوص ترجمه، به خواننده این امکان را می‌دهد تا از طریق مثال‌ها به مقایسه سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی بپردازد و حتی کسانی که انگلیسی نمی‌دانند از طریق دانش عربی و فارسی، می‌توانند با ساختارهای انگلیسی موجود در کتاب نیز آشنایی یابند. از آن گذشته وجود تعدادی از اصطلاحات ترجمه و معادل آنها در فارسی، امکان مطالعات ترجمه را از طریق کتابهای عربی فراهم می‌کند. مطالب این کتاب هم برای مترجمان تازه کار و هم برای مدرسان ترجمه مفید است. با آن که این کتاب درباره ترجمه از عربی به انگلیسی و بالعکس است و ممکن است برخی مثال‌ها و موضوعات آن برای خواننده فارسی زبان نامأنوس باشد، اما حتی در قسمت‌هایی که سخن تنها به مقایسه ویژگی‌های زبان عربی و انگلیسی محدود می‌شود، نکاتی جالب توجه درباره ویژگی‌های زبان عربی عنوان می‌شود که خالی از فایده نیست.

درباره روش کار در ترجمه این کتاب لازم به توضیح است که:

۱- از آنجا که هدف مؤلف اطلاع‌رسانی بوده و محتوای کتاب شبیه پژوهشی دارد، می‌توان این کتاب را در حوزه کتب علمی قرار داد و آن‌چنان که علی محمد موششانی درباره ترجمه متون علمی می‌گوید: «زبان علمی باید، علی القاعده، زبانی باشد که برای خود هیچ نقش، هیچ یا رسالتی سوای انتقال هرچه ساده‌تر و هرچه بی‌ابهام‌تر پیام علمی در نظر نگرفته باشد. چنین زبانی بی‌گمان از زیورها و آرایه‌ها تا آنجا بهره می‌گیرد که هیچ گوشه‌ای از پیام علمی را در زیر خود پوشیده ندارد». (حق شناس، ۱۳۷۰: ۳۳۸)، بنابر این در ترجمه بیش از هرچیز بر انتقال صحیح و روان پیام متن مبدأ تأکید شده است.

۲- در ترجمه اولیه، پایبندی کامل به متن مبدأ مدنظر بوده و در مراحل اولیه ویرایش نیز میان ترجمه و متن اصلی چندین بار مقابله انجام گرفت. اما در مراحل بعدی ویرایش، عنصر مقابله کمتر و کمتر

مورد توجه قرار گرفت و بیشتر به این اهتمام داشتیم که آیا متن برای مخاطب فارسی زبان مفهوم و روان است یا نه. به عبارت دیگر ترجمه این کتاب مخاطب مدار است.

۳- این ترجمه نیز چون باقی ترجمه‌ها از اعمال تغییراتی چند خالی نیست؛ اما تمامی این تغییرات در راستای مفهوم‌تر شدن متن برای خواننده فارسی زبان اعمال شده است. مانند برخی از حذف‌ها و اضافات که لازمه یک ترجمه روان است.

۴- در این کتاب نمونه‌های فراوانی از جملات و عبارات انگلیسی به چشم می‌خورد. ترجمه این جملات و عبارات در گیومه «» و [] قرار گرفته است. ضمن آن که باید یادآور شد، در برخی مثال‌ها از ترجمه جملات انگلیسی خودداری کردیم چراکه در این موارد یا جملات انگلیسی بسیار ساده و قابل فهم بودند، مانند: *This is Ali* و یا معنای آن‌ها در میانه کلام، با ترجمه‌هایی که از معادل عربی آن‌ها ارائه شده بود، روشن می‌شد. از این رو ترجمه این جملات انگلیسی بی‌فایده و به بی‌انسجامی متن منجر می‌شد.

۵- برخی از ادعاها و نظرات مؤلف، جای بحث داشته و ترجمه آن‌ها بدین معنا نیست که کاملاً قابل قبول و صحیح هستند. بلکه ما سراتر دیدگاه‌های یک فرد را بیان می‌کنیم و میزان صحت و درستی آن بر عهده خود مؤلف است.

۶- غرض از آوردن تحشیه‌ها مفهوم‌تر کردن متن و یا تعمیم دادن آن‌ها به مسائل ترجمه میان زبان فارسی و عربی است. برای حفظ انسجام متن، برای هر مثال تحشیه آورده نشده چراکه برخی از مثال‌ها با در نظر نگرفتن جملات انگلیسی، مفهوم و تعمیم‌پذیری مسائل ترجمه میان زبان فارسی و عربی است. بنابراین در این موارد از آوردن تحشیه خودداری شده است.

۷- برای آنکه توضیحات مترجمان در حاشیه با آنچه مؤلف در متن آورده اشتباه نشود، توضیحات مترجمان با (م) مشخص شده است.

۸- در قسمت واژه‌نامه کلماتی که اصطلاح هستند و در حوزه ترجمه به کار می‌روند آورده شده‌اند. حال می‌تواند این کلمات مربوط به حوزه زبان‌شناسی باشند و یا دستور زبان و یا خود ترجمه.

۹- ترجمه این کتاب خالی از مشکل نبود. از جمله مشکلاتی که در ترجمه این کتاب با آن مواجه شدیم این مورد بود که در برخی قسمت‌ها باید ترجمه‌ای ارائه می‌شد که هم مطابق با اصل عربی باشد و هم با معادل انگلیسی آن هم‌خوانی داشته باشد. این مشکل در مواردی که نویسنده تعریفی به زبان انگلیسی نیز ارائه داده بود، بیشتر نمود می‌یافت.

آشنایی با مؤلف^۱:

محمد حسن یوسف در سال ۱۹۶۶ در مصر متولد شد. وی دارای دیپلم مطالعات اسلامی از مرکز مطالعات اسلامی و دیپلم ترجمه فوری و نوشتاری از دانشگاه آمریکا در قاهره و لیسانس اقتصاد از دانشگاه قاهره است.

وی از سال ۱۹۸۸ تا سال ۱۹۹۲، مترجم و پژوهشگر اقتصادی بانک سرمایه‌گذاری ملی و در سال‌های ۱۹۹۶ تا ۱۹۹۸ مترجم خبرگزاری کویت بوده است. وی در این خبرگزاری به ترجمه متون خبری از مجلات و روزنامه‌های مشهور می‌پرداخته است.

در سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۹۶ در یک مؤسسه در کویت، مدرّس ترجمه و ناظر بر برنامه‌های ترجمه آن بوده است. ترجمه فعالیت‌های وی در این مؤسسه، می‌توان به این موارد اشاره کرد:

- تدریس سرفصل‌های عمومی ترجمه، مانند: ترجمه به عربی، ترجمه به انگلیسی، تشکیل کارگاه‌های تحلیل مقابله‌ای، برگزینی معادلات ای ترجمه و...

- تدریس دوره‌های تخصصی ترجمه مانند: ترجمه متون حقوقی، ترجمه متون روزنامه‌ای، ترجمه متون اقتصادی و... وی در سال ۱۳۸۰، به عنوان مترجم در انتشارات ترجمه در کویت مشغول به کار شد و به ترجمه متون حقوقی، تجاری و ... انواع متون پرداخت.

همان‌طور که ملاحظه کردید، وی افزون بر این که به طور عملی به کار ترجمه پرداخته، آموزش ترجمه را نیز در کارنامه خود دارد که این ویژگی مثبّی برای او به شمار می‌آید.

مقدمه مؤلف

۱- مقدمه چاپ دوم

امروزه اهمیت ترجمه امری است بارز، که روز به روز بر آن افزوده می‌شود؛ زیرا در سایه ترجمه، دروازه‌های علوم از غرب به روی ما گشوده می‌شود. علومی که غربیان در آن مهارت یافته‌اند و برای رهایی از رکود بی‌کی که ما را فرا گرفته، به آن نیازمندیم. همچنین ترجمه ابزار مهم و مناسبی در دست مترجمان زیر دست است تا با ترجمه سیره و حکمت پیامبر برای دنیای غرب، به اقدامات اهانت‌آمیز به ساحت پیامبر، پاسخ دهند. غایبی که نه تنها چیزی از پیامبران نمی‌داند، بلکه تصویری مخدوش و دور از حقیقت از ایشان دریافت کرده است.

شاید در اصل، همین مسئله نرم، انگیزه‌ای بود که مرا به چاپ مجدد این کتاب و حتی انتشار بخش بخش آن در اینترنت، در پایگاه نام‌آشنای **صفه الفوائد**، واداشت. طی انتشار کتاب در اینترنت، پیام‌های بسیاری از خوانندگان به دستم می‌رسد که خواستار توضیح در برخی از مسائل بودند. لذا شاید تأکید بر روی برخی از نکات اساسی، مهم باشد:

- در ابتدا باید ملزم به رعایت فن ترجمه باشید چرا که بدین‌آن به ترجمه خوب دست نمی‌یابید یا پس از کوشش و سختی فراوان به آن می‌رسید. این سازوکار بر شما است و انرژی داده و در عین حال یک ترجمه تا حد زیادی قابل قبول ارائه می‌دهد.
- پس از پایان ترجمه، ویرایش متن ترجمه شده بسیار مهم است. بدین معنا که پس از اتمام فرایند ترجمه باید متن اصلی را کنار بنهید و شروع به خواندن دقیق اثرتان کنید و در خلال خواندن، ساختار متن را بازسازی کنید. گویی که متن به این زبان نگاشته شده است.
- در مورد ترجمه متون دینی به ویژه در مقابله با آنان که به پیامبر اکرم (ص) اهانت کرده‌اند، شایسته‌تر آن است که بدون نقل آراء شخصی، به نوشته‌های بزرگان و عالمان دینمان تکیه کرده و از آنان نقل‌قول کنیم. چرا که تألیف در حوزه دین، دانشمندان مخصوص به خود را می‌طلبد. اما برای حمایت از ساحت رسول اکرم (ص)، تنها استفاده از ترجمه کافی است.

- هنگام ترجمه کردن باید اندیشه‌ای بر ما حاکم باشد تا اندیشه و آرای غرب چه گرایش‌های مخالف و چه موافق، راهنمای راه ما نشود. ما باید آرای غرب را تصحیح کنیم و آنچه را که با دین، محیط، عادات و سنت‌هایمان هم‌راستا است، برگزینیم.
- در پایان، بر همه لازم می‌دانم که از هم اکنون هر متنی را دربارهٔ پیامبر اکرم (ص)، ترجمه کنند و آن را به یک نفر در غرب بفرستند. قلمتان را چون شمشیری در دستانتان بدانید و به کمک آن با ظلمت نادانی و گمراهی‌ای که در این تصاویر مخدوش از اسلام و پیامبر بزرگوارش (ص) نهفته است، در دفاع از ایشان مبارزه کنید. در روزگاری که جنگ با شمشیر هم معنای تروریسم شده، با قلمتان مبارزه کنید و بکوشید که با اووند ستعال یاریتان خواهد کرد.

والله من وراء القصد وهو الهادي إلى سواء السبيل.

محمد حسن يوسف

قاهره ۲۷ ربیع الأول ۱۴۲۷

۲- مقدمه چاپ اول:

دست تقدیر مرا به سوی ترجمه نوشتاری و تحقیق در آن کشاند. پس از پژوهش در اصول و تئوری‌های ترجمه در دانشگاه آمریکا در قاهره، تمامی کوره‌راه‌های آن را به عنوان مترجم و مدرّس ترجمه پیمودم و به ناگاه در انتهای راه بعد از ۱۰ سال تجربه، در خود این جرأت را یافتم که ابا نگارش این کتاب | همکاری ناچیزی در شرح مبانی این شاخه از دانش داشته، راهنمایی‌هایی را ارائه دهم که از رهگذر آن هم فرد تازه کار و علاقه‌مند به ترجمه از آن راه می‌جوید و بهره می‌برد و هم کسی که عملاً به ترجمه دست می‌گمارد.

ترجمه فراوانی بسیار کهن است و دیگر شکی نیست که هر پیشرفت علمی یا فکری‌ای باید با ترجمه آغاز شود. و ترجمه بر آن پیشی بگیرد. در گذشته پس از آن که ستاره تمدن یونان به خاموشی گرایید و رومیان شروع به پرت کردن جای آن‌ها کردند- جنبشی کارآمد و تأثیرگذار در ترجمه از زبان یونانی به لاتین آغاز شد. تاریخ ادبیات کلاسیک و آثار به جای مانده از آن دوره، تأییدی بر این سخن است.

اروپا همچنان غرق در ظلمت قرون وسطی بود تا آن که قسطنطنیه سقوط کرد و گنجینه‌های آن دیار، مثل آثار یونان و روم به شهرهای بزرگ غرب و در آن دوره منتقل شد و جنبشی بزرگ در ترجمه جان گرفت که در آن، آثار یونان و روم به زبان‌های نوظهور اروپایی چون: انگلیسی، فرانسوی و اسپانیایی ترجمه شد. زبان‌هایی که بیشتر آنها شکل تحول یافته‌ای از زبان لاتین، لهجه‌ها یا زبان‌های محلی بود که میزان تأثیرگذاری و گسترش آن‌ها از شهری به شهر دیگر تفاوت داشت.

تاریخ دوره رنسانس با این آثار ترجمه شده، تثبیت یافتن آن‌ها و در آن "بگو گرفتن از آن‌ها و در پایان تأثیرگذاری آن‌ها در شکل‌گیری تفکر اروپایی آغاز شد.

ترجمه در تاریخ فرهنگ عربی چند تجربه گرانمایه دارد: در خلال قرون ۷ و ۸ و پس از آن، بیشتر آثار مملکت‌های پیش‌تر از عرب‌ها چون ایران و روم به واسطه ترجمه از زبان سریانی، و پس از مدّتی به صورت مستقیم و از زبان یونانی، به عربی ترجمه شد. پس از آن که اسلام در سرزمین‌های زیر سلطه خود مستقر شد، عرب‌ها یادگیری زبان‌های خارجی را آغاز کردند و این گونه توانستند بسیاری از علوم را به زبان عربی ترجمه کنند.

به طور کلی جنبش ترجمه در عصر عباسی بسیار گسترش یافت و به همین دلیل عراق از طیب و فیلسوف و منجم موج می‌زد. در حقیقت ترجمه در این دوره چند مرحله را طی کرد که با ترجمه طب، نجوم، ریاضیات، فلسفه و منطق آغاز، و با ترجمه کتاب‌های گوناگون علمی و ادبی پایان یافت. این ترجمه‌ها منجر به گسترش علوم و تحوّل در طرز تفکر شد و جایگاه فرقه‌های اسلامی که خط‌مشی جدلی داشتند، تعالی یافت. همچنین ترجمه منجر به شکوفایی نحو و ظهور بلاغت شد و امکان دست یافتن مسلمانان را به علوم فلسفی‌ای چون الهیات و منطق فراهم کرد.

آنچه درباره دو تجربه پیشین گفته شد، در این تجربه تازه هم که از نیمه قرن نوزدهم آغاز گردید و همه زبان‌ها شامل می‌شد، صدق می‌کند. منظور زمانی است که «رفاعة الطهطاوی» مدرسه زبان‌ها را در مصر برای ترجمه از همه زبان‌های اروپایی تأسیس کرد. از آن پس ترجمه ضمن آن که هنری متکی به توانایی و استعداد متجمّع بود، به سمت علمی و قاعده‌مند شدن پیش رفت.

نقش ترجمه به ویژه امروز، بسیار مهم است چون که جنبش فکری هر سرزمینی، باید با پیشرفت‌های پرشتابی که در تمام مفاصل اجتماعی اتفاق می‌افتد، همگام باشد و این امر تنها با ترجمه نگرش کشورهای توسعه یافته، برای راهنمایی کشورهای جهان سوم، محقق می‌شود تا بتوانند در راه توسعه همه‌جانبه با پیشرفت‌های علمی اطراف خود همگام شده به شکوفایی برسند و جایگاه مناسب تمدنی خویش را به دست آورند.

شاید این دیدگاه که ترجمه، تنها صرف نقل و بیان آثار دیگران است، بدون تأکید بر علت و اهمیت ترجمه آن‌ها، بی‌هویتی و کاری بی‌فایده است. با چنین دیدی نسبت به ترجمه، افرادی از تبار زبان‌های دیگر، نه از این آثار چیزی درک می‌کنند و نه از آن‌ها بهره‌ای می‌برند. امیدواریم این دیدگاه که به خاطر غافل شدن از نقش مترجم و ناچیز انگاشتن توانایی‌های وی، تنگ‌نظرانه و ضعیف است هر چه زودتر تغییر کند.

شاید آنچه گذشت، مرا به فکر تلاشی جدی در به پایان رساندن این کار واداشت... امیدوارم مترجمان و کسانی که قصد دارند قدم به این میدان گذارند از این کتاب بهره ببرند...

والله من وراء القصد.

محمد حسن یوسف

کویت، ۱۴ اکتبر ۱۹۹۷م

پیش از آغاز:

خواننده گرامی:

پیش از خواندن کتاب باید بدانید که چه اصولی در یک ترجمه خوب باید وجود داشته باشد:

۱. ترجمه باید رونوشتی برابر اصل آراء موجود در متن اصلی باشد.
۲. باید ساختار و شیوه نگارش با همان ویژگی‌های متن اصلی حفظ شود.
۳. ترجمه باید بازتاب همه عناصر روانی و وضوح موجود در متن اصلی باشد.
- همچنین باید با پیش‌نیازهای یک مترجم خوب، آشنا باشید:

۱. شرط بنیادی برای یک مترجم خوب، آگاهی کامل از تمامی قواعد زبان مبدأ و مقصد است.
۲. مترجم باید آگاهی کامل از پیشینه فرهنگی دو زبان مبدأ و مقصد داشته باشد.
۳. مترجم باید از روشی که ترجمه می‌کند آگاهی کافی داشته باشد.
۴. مترجم باید ارتباطی که در متن اصلی بی‌اهمیت یا نامفهوم به نظر می‌رسد، تصحیح کند.
۵. مترجم باید ذوق ادبی داشته باشد و بتواند متن اصلی را مورد نقادای ادبی قرار دهد تا قدرت ارزیابی سبک متن را پیدا کند.
۶. مترجم باید معلومات عمومی گسترده‌ای داشته باشد.

همچنین در فرایند ترجمه باید از اهمیت استفاده از فرهنگ‌لغت‌های مناسب غافل نشویم. چرا که این فرهنگ‌ها اطلاعات مربوط به واژگان زبان را در اختیار می‌گذارند. افزون بر فرهنگ‌های عمومی یک زبانه، فرهنگ‌های دو زبانه‌ای نیز موجود است که معادله‌ای خاص از یک زبان را به زبانی دیگر می‌آورند. همچنین فرهنگ‌های تخصصی‌ای نیز در برخی از شاخه‌های علم وجود دارد. به عنوان مثال فرهنگ‌های تخصصی‌ای در ارتباط با کلمات کاربردی در رشته‌ای پزشکی، حقوق و اقتصاد و... موجود است و نیز فرهنگ‌هایی تخصصی نیز درباره‌ی زبان‌های عامیانه و لهجه‌های محلی مخصوص به یک منطقه خاص یافت می‌شود.

تا زمانی که از چند فرهنگ خوب مشورت نجوید، هرگز نمی‌توانید یک ترجمه مطلوب ارائه دهید. باید توجه داشت کلماتی که نخست آسان به نظر می‌رسند گاه خود سبب نامفهوم‌ی متن ترجمه شده، هستند. زیرا ممکن است در سیاقی خاص، معنایی غیر از معنای متداول خود داشته باشند. به همین دلیل برای دست یافتن به معنای دقیق و مترادف، ناگزیر از استفاده از فرهنگ‌ها هستیم.